

การประยุกต์หลักอภิธานิธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน จังหวัดลพบุรี*

APARIHANIYADHAMMA APPLICATION FOR PEOPLE'S POLITICAL PARTICIPATION PROMOTION AT LOPBURI PROVINCE

พระมหาพี เป็ญ, สุมาลี บุญเรือง, สุรพล สุธะพรหม

Phramaha Ley Penh, Sumalee Boonrueang, Surapon Suyabrom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: polin020590@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน 3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อการการประยุกต์หลักอภิธานิธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 389 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 11 รูปหรือคน แล้ววิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนมีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง 3. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะประชาชนขาดความเข้าใจในหลักอภิธานิธรรม ควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงหลักอภิธานิธรรมว่ามีความสำคัญ

คำสำคัญ : หลักอภิธานิธรรม; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; จังหวัดลพบุรี

Abstract

This research article has the objectives 1. To study the level of promotion of political participation of the people. 2. To compare people's opinions. 3. To study the problems, obstacles, and suggestions on factors affecting the application of the Apariha Nittaya principles to promote political participation of the people in Tha Sala Subdistrict Municipality, Muang District, Lop Buri Province. The sample consisted of 389 people. Research tools were questionnaires, statistics used to analyze data, frequency, percentage, mean and standard deviation. qualitative research by conducting in-depth interviews with 11 key informants or people and then analyzing the interviews of key informants according to the objectives of the research. by using content analysis techniques.

The research findings were as follows: 1. The level of promotion of political participation of the people. The overall level was at a moderate level. Classified by personal factors It was found that personal factors such as gender, age, education level, occupation, and monthly income had opinions towards the political participation of the people, different at statistical significance at 0.05, which was in accordance with research assumptions set as for other personal factors, no differences were found. Knowledge and understanding of the Aparahāṇi Dhamma is important.

Keywords: Supernatural Doctrine; Political Participation; Lopburi Province

บทนำ

สังคมไทยในอดีตมีการตั้งบ้านเรือนอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เครือญาติกัน ซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันอันนำไปสู่การร่วมกันจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมของกลุ่มตนและเพื่อสนองความต้องการร่วมกันได้เป็นลำดับสืบมา ในความเป็นจริงแม้ในสังคมไทยจะไม่ใช้คำว่า “ชุมชน” เป็นหน่วยทางสังคมมาตั้งแต่เดิม แต่ในสังคมไทยก็มีสาระความเป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในหน่วยงานทางสังคมที่เรียกว่า “บ้าน” ซึ่งมีความหมายถึงการที่คนมาอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อก่อประโยชน์โดยรวมซึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีโดยการ ติดต่อสื่อสารสามารถเรียนรู้ร่วมกันภายใต้บรรทัดฐานจารีตประเพณีเดียวกัน เสริมสร้างความอยู่ดีมีสุขชุมชนจึงทำหน้าที่เชื่อมโยงขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมเพื่อ

ความสัมพันธ์อันใกล้ชิดทางสังคมอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการมีส่วนร่วม (โกวิทย์ พวงงาม, 2553)

ในปัจจุบันการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลท่าศาลา ได้เปิดกว้างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นโดยการรับรองสิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านช่องทางและกระบวนการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยและรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และใช้สิทธิโดยไม่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของคนอื่น ที่สำคัญประชาชนเริ่มมีความสำนึกทางการเมืองโดยการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งรัฐบาลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามกระบวนการช่องทางที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นรูปธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่สุดของการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยให้เป็นการมีส่วนร่วมแบบธรรมาธิปไตย คือ การนำหลักธรรมของพระพุทธเจ้ามาประยุกต์ใช้ มีหลักอภิธานียธรรม 7 เป็นอาทิ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในสังคมให้เกิดการพัฒนา มีความสามัคคีและเจริญงอกงามต่อไป (ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, 2541)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยยกหลักอภิธานียธรรม 7 อันเป็นหลักธรรมที่ช่วยให้ใช้ชีวิตบนหนทางแห่งความดี และประสานคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข อีกทั้งยังเป็นเครื่องช่วยขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก และยังสามารถนำไปใช้ได้ตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับสังคม อันได้แก่ 1) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2) พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน 3) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติไว้ ไม่ลั้ม และล้างสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติไว้ 4) เคารพนับถือผู้ใหญ่ 5) ไม่ข่มเหงล่วงเกินสตรี 6) เคารพสักการบูชาเจดีย์ 7) จัดให้ความอารักขา ค้ำครอง ป้องกัน อันชอบธรรมผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เพื่อนำผลการศึกษาไปแนะนำให้กับประชาชนและผู้นำชุมชนของเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี อีกทั้งเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน สังคม และประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ได้แก่ ประชากรที่อยู่ในตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำนวน 14,549 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการสุ่มมาจากระบบสุ่มแบบง่ายโดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (สุรพล สุยะพรหม, 2553) จำนวน 389 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key Informants) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 11 รูปหรือคน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการบริหารจัดการวัดตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าอาวาสในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 389 คน

โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ตามตัวแปรตามทั้ง 4 ด้าน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามหลักอปภิธานียธรรม 7

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงตัวแทนกลุ่มนักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มตัวแทนประชาชนในเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ทั้ง 8 หมู่บ้าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากประชาชนในพื้นที่

2) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 389 ชุด โดยแต่งตั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ช่วยผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

3) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ (Interview form)

1. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

2. ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็นโดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

4. นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างก็จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด Least Significant Difference; LSD.)

3) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามแบบปลายเปิด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

1) วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ และสามารถตัดสินใจได้ว่าคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบทและจะหาคำหรือข้อความใดออกไป

2) คำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์โดยมีการโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้น และนำไปสู่การ อ้างอิงกับข้อมูลอื่น ๆ ได้

3) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เมื่อได้ทำ การสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการถอดถ้อยคำการสัมภาษณ์จากเครื่อง บันทึกเสียง พร้อมทั้งรายละเอียดเพิ่มเติมจากการจดบันทึก โดยการทำการคัดลอกข้อความและ บันทึกอย่างละเอียดเพื่อตีความและกำหนดประเด็นที่สำคัญได้อย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ แล้วทำการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาซึ่งในการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยใช้การถอดข้อความทั้งหมดในภาพรวม แล้วนำข้อความมาทำการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นและ แต่ละกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

ผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์หลักอภินิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักอภินิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรีโดยภาพรวม

(n=389)

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับความคิดเห็น		
		S.D.	การแปลผล
1. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.10	1.10	มาก
2. ด้านการติดตามตรวจสอบผลการเลือกตั้ง	3.11	1.08	มาก
3. ด้านการร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	2.78	1.25	มาก
4. ด้านการตัดสินใจทางการเมือง	3.76	1.23	มาก
รวม	2.94	1.08	

จากตารางที่ 1- พบว่า ระดับการประยุกต์หลักอภินิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรีได้แก่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 4 ด้าน ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.94$, S.D.=1.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการตัดสินใจทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$, S.D.=1.23), รองลงมาด้านการติดตามตรวจสอบผลการเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.11$, S.D.=1.08), ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.10$, S.D.=1.10), ด้านการร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.78$, S.D.=1.25), ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์หลักอภินิหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรีโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์หลักอภินิหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	Sig.	ผลการทดสอบ	
			ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	0.767	0.602	/	
อายุ	1.684	0.153	/	
การศึกษา	2.146	0.094	/	
อาชีพ	4.174	0.000*	/	
รายได้	2.733	0.044*	/	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักอภินิหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์หลักอภินิหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี แตกต่างกัน โดยภาพรวม จำแนกตามการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ตารางที่ 3 สรุปปัญหา อุปสรรค การประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวม

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1. ประชาชนขาดความเข้าใจในด้าน หลักอปรี หานิยธรรม การเลือกตั้งจึงยังมีเรื่อง การทุจริต ธรรมว่าทำให้เกิดความสุจริตได้อย่างไร เกิดขึ้น	1. ควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงหลักอปรี หานิยธรรม
2. ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาไป ติดต่อกับ ทางราชการหากไม่ใช่เหตุ จำเป็น จริง ๆ ทำให้ ไม่ค่อยมีส่วนร่วมเท่าไร	2. ควรลงพื้นที่ เพื่อตรวจสอบปัญหาอย่าง สม่าเสมอ เพื่อรับทราบปัญหาที่ของ ประชาชน และวางแผนทางแก้ไขปัญหาต่อไป

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัญหา อุปสรรคข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ได้แก่ ประชาชนขาดความเข้าใจในด้านหลักการบริหารนิยธรรม จึงควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงหลักการบริหารนิยธรรมว่าทำให้เกิดความสุจริตได้อย่างไร ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาไปติดต่อกับทางราชการหากไม่ใช่เหตุ จำเป็นจริง ๆ ทำให้ไม่ค่อยมีส่วนร่วมเท่าไร จึงควรลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบปัญหาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรับทราบปัญหาที่ของประชาชน และวางแผนทางแก้ไขปัญหาต่อไป ประชาชนส่วนใหญ่มองว่าการเข้าไปมีทำกิจกรรมในชุมชนไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง และจะเข้าไปปรึกษาเมื่อเดือดร้อน หรือมีปัญหาเท่านั้น จึงควรสร้างความรู้ความเข้าใจถึงประโยชน์ของการเข้าไปมีบทบาทในชุมชน และเปลี่ยนภาพลักษณ์การเข้าไปมีบทบาทว่าไม่ใช่การไปสร้างอิทธิพล

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย จากการศึกษา "การประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี" โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจทางการเมืองรองลงมาคือ ด้านการติดตามตรวจสอบผลการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งและด้านการร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งสองด้าน เมื่อพิจารณาผลการวิจัยรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จากการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งโดยภาพรวมอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนควรมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเริ่มจากการศึกษา กฎระเบียบ ข้อบังคับการเลือกตั้ง รับฟังนโยบายจากผู้ลงรับสมัคร ตรวจสอบรายชื่อก่อนการเลือกตั้ง ดำเนินการเลือกตั้ง และตรวจสอบผลการเลือกตั้ง ผู้บริหารท้องถิ่นขณะนี้ต้องเป็นคนดี และเสียสละ มีจิตอาสา พฤติกรรมนักการเมืองท้องถิ่นที่จะพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนได้นั้น และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นนักการเมืองจะได้รับความไว้วางใจต่อเมื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์ญาณัฐ อัสถาวรพัฒน์ (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของสตรีในเขตอำเภอเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช” พบว่า สตรีผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับสูง

2) ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง จากการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี อภิปรายได้ว่า การสนับสนุนพรรคการเมืองเป็นเรื่องใหม่ ๆ สำหรับบุคคลทั่วไป ได้แก่ ติดตามและไปฟังการหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น ติดตามและไปฟังการหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีนโยบายในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทุกเครือข่าย กล่าวคือ ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และนโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นนโยบายที่ตอบปัญหาและความต้องการของประชาชนได้โดยการกำหนดนโยบายต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของเทศบาลเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น การที่จะพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองระดับท้องถิ่น โดยการให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมกันทบทวนและสร้างกรอบแผนแม่บทชุมชน ท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความผาสุก ซึ่งเมื่อหน่วยงานจะเข้าดำเนินการหรือพัฒนาในด้านใด ก็สามารถหยิบแผนแม่บทที่ร่วมกันสร้างและดำเนินการได้ทันที ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ (2551) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วม

ทางการเมืองของข้าราชการครู ศึกษากรณีโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ” พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง

3) ด้านการร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง จากการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ด้านการร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนได้ร่วมดำเนินการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนจะต้องได้สิทธิเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยในด้านการรับรู้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งและสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีให้กับประชาชน การสื่อสารควรเป็นไปในทางสร้างสรรค์ แต่สื่อออนไลน์ยังมีการตั้งข้อจำกัดในการหาเสียงทำให้ผู้สมัครไม่มีเสรีภาพ ในการใช้สื่อออนไลน์หาเสียง ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้สิทธิและเสรีภาพ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้มากกว่านี้ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนงค์รัตน์ โรจน์สุรณกิจ (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ของสตรีในเขต เทศบาลเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน” พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลเมืองลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4) ด้านการตัดสินใจทางการเมือง จากการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ด้านการตัดสินใจทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนได้รับการส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็นทางสังคมวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ ควรส่งเสริมให้ประชาชนส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอารักขาคุ่มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม เพราะเป็นการรักษาสิทธิในการเลือกตั้งให้มีความยุติธรรมรักษาระเบียบการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ต้องทำให้ประชาชนไว้วางใจในตัวองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น การเชื่อมความสัมพันธ์ การเข้าถึงประชาชน แบบตรงตรงความต้องการ ผู้บริหารต้องทำงานอย่างตั้งใจและสนใจปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชุมชนและสามารถนำมาแก้ไขให้ประชาชนพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา จงฤกษ์งาม (2559) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง” พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์หลักอภินิหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรีจำแนกตามสมมติฐาน มีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

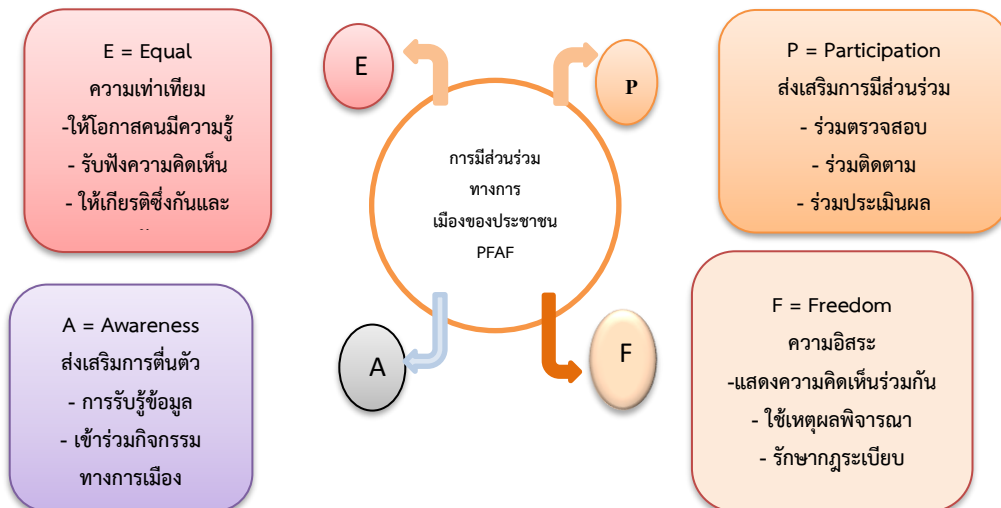
1) ประชาชนที่มีเพศและอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักอภินิหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี แตกต่างกันผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์หลักอภินิหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศและอายุ ด้วยวิธีการทดสอบค่าที พบว่า โดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสำราญ นนทพุทธิ (ทะสุนย์) (2558) ได้ทำวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) ประชาชนที่มีการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักอภินิหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี แตกต่างกันผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์หลักอภินิหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี แตกต่างกัน จำแนกตามการศึกษา อาชีพ และรายได้ ด้วยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) พบว่าโดยภาพรวมมีค่านัยสำคัญทางสถิติ น้อยกว่าระดับ 1.3 อยู่ที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิชญ์ วิสารโท (พานนท) (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักอภินิหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลโนนสะอาดอำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมบริหารงานตามหลักอภินิหารนิยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย (Body of knowledge) ที่ได้จากการสังเคราะห์ของ ผู้วิจัย เรื่อง การประยุกต์หลักอภินิหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ในลักษณะแผนภาพที่แสดงแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาล

ตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายสร้างการเรียนรู้ให้ประชาชนตระหนักถึงความเป็นประชาธิปไตยที่ประกอบไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรม
2. มหาเถรสมาคม ควรเปิดโอกาสให้พระภิกษุสงฆ์และสามเณรสามารถให้ความรู้ความเข้าใจแก่ ประชาชนในการสร้างวิถีประชาธิปไตย ตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้า โดยพระสงฆ์จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการช่วยเหลือหาเสียงหรือสนับสนุนพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง ซึ่งจะก่อให้เกิดโลกติเตียนได้ในภายหลังและเกิดผลกระทบตามมาได้

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

1. จัดทำโครงการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านสิทธิหน้าที่ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
2. สร้างการเรียนรู้เรื่องการสร้างสังคมประชาธิปไตยที่ประกอบด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ให้ประชาชนประจักษ์ทางด้านจิตวิทยาเพื่อสร้างจิตสำนึกอันดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับจังหวัดหรือในระดับประเทศ
2. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อขจัดความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- กันต์ญาณัฐ อัสฎาการพัฒน์. (2560). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของสตรีในเขตอำเภอเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช* (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- จินตนา จงฤกษ์งาม. (2559). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง* (สารนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ. (2551). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครู: ศึกษากรณีโรงเรียน กันทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2541). *การมีส่วนร่วมในทางการเมือง*. กรุงเทพฯ: สารศึกษา.
- พระมหาวิษณุ วิสารโท (พานนท์). (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยมของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสำราญ นนทพุทธิ (ทะสุนย์). (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อนงค์รัตน์ โรจน์สุรบุญกิจ. (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ของสตรีในเขตเทศบาลเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน* (ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.